

Aleg 767

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie operacyj agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Wykonanie
uchwał Wy-
sokiego Sej-
mu.

Uchwałą z 3. lutego 1910 l. s. 5089 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

1) by rozważył potrzebę znacznego pomnożenia sił technicznych komisji agrarnej i utworzenie dla oddziału technicznego odrębnego etatu, analogicznie do istniejących przy Wydziale krajowym biur technicznych (drogowy, kolejowy, melioracyjny):

2) by w celu wyszukania środków, mających na celu przyspieszenie prac komasacyjnych, zbadał w najbliższym czasie stan poszczególnych robot na miejscu i aby na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi odpowiednie wnioski tak co do zmiany ustawy jak i w technicznym prowadzeniu operacji agrarnych:

3) wreszcie przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesji rezolucję, wzywającą c. k. Rząd, ażeby od r. 1911 ustanowił w kraju drugą miejscową komisję dla operacji agrarnych z siedzibą w Krakowie.

W wykonaniu powyższych uchwał postanowił Wydział krajowy kwestję pomnożenia sił technicznych odroczyć do czasu utworzenia drugiej miejscowej komisji agrarnej. Wydział krajowy uznał bowiem, że obecny personal techniczny, liczący 16 techników i 6 dyetaryuszy, poddany pod kierownictwo techniczne jednego inspektora agrarnego, jest wystarczający.

Ażeby przydzielone miejscowej komisji siły techniczne, w różnych częściach kraju rozprószone, mogły być odpowiednio i z pożytkiem użyte, musi być poprzód utworzonym organ, któryby miał dostateczny czas do dyspozycji celem wykonywania kontroli nad poruczonemi robotami i postępowaniem prac w polu.

Kontrolę techniczną sprawuje inspektor agrarny. Obecnie urząd ten poruczony jest jednemu technikowi; ten jednak mimo dobrych chęci i wysiłku nie jest w możności podołać zadaniu.

Z chwilą przeto ustanowienia drugiej komisji miejscowej i zamianowania drugiego inspektora agrarnego Wydział krajowy będzie mógł wziąć pod rozwagę sprawę pomnożenia sił technicznych.

Co się tyczy utworzenia odrębnego etatu dla technicznego oddziału agrarnego, to taki odrębny etat już istnieje; — o ile zaś pod odrębnym etatem należałoby rozumieć utworzenie posad w VII. i VI. randze, jak w innych oddziałach technicznych, to podobne tworzenie wyższych posad byłoby przedwczesne, gdyż dopiero w roku bieżącym jeden technik agrarny posunięty został do VIII. rangi, drugi zaś ma być do tej rangi posunięty w roku 1911.

W preliminarzu funduszu krajowego na r. 1911 w rubryce X. pod tytułem „wydatki na koszt komisji agrarnych“ Wydział krajowy w przewidywaniu utworzenia drugiej komisji agrarnej wstawił na pokrycie poborów II. inspektora agrarnego od 1. października 1911 odpowiednią kwotę.

Wydział krajowy odniósł się też w wykonaniu rezolucji ad 3) odezwą z 1. lipca b. r. l. 18.288 do Prezydium c. k. krajowej komisji agrarnej z prośbą, o ustanowienie drugiej miejscowej komisji agrarnej z siedzibą w Krakowie lub Nowym Sączu albo przynajmniej o utworzenie drugiej sekcji oddziału technicznego w jednym z tych miast, na co jednak Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

Tą samą odezwą zawiadomił Wydział krajowy wymienione Prezydium, iż celem wykonania polecenia Wysokiego Sejmu ad 2) wydelegował radcę dworu, dyrektora biura melioracyjnego Andrzeja Kędziora oraz starszego inżyniera krajowego biura melioracyjnego Aleksandra Wierzbickiego do zbadania prac oddziału technicznego miejscowej komisji agrarnej. Badania te nie mogły być jednak jeszcze rozpoczęte, gdyż Wydział krajowy nie otrzymał dotąd odpowiedzi od c. k. Prezydium komisji agrarnej na powołaną wyżej odezwę, w której Wydział krajowy prosił o wydanie zarządzenia, aby za zgłoszeniem się delegatów Wydziału krajowego c. k. miejscowa komisja agrarna okazała im operaty agrarne i udzieliła potrzebnych wyjaśnień. — O ile powyższem poleceniem objęte jest przedłożenie wniosków na zmianę ustaw agrarnych — czyni Wydział krajowy poleceniu temu za dość osobnem sprawozdaniem — którem przedkłada do uchwalenia nowele do ustawy komasacyjnej i działowo-regulacyjnej.

Postęp i rozwój operacji agrarnych.

Z udzielonego Wydziałowi krajowemu rocznego sprawozdania komisji agrarnej i kierownika oddziału technicznego za r. 1909 wyjmuje i przedstawia Wydział krajowy te najważniejsze momenta, które co do każdej z osobna przedsięwziętej czynności agrarnej dają obraz o postępie prac.

I. Komasaća w Chiszewicach powiat Rudki

choć faktycznie przeprowadzona nie jest jeszcze formalnie ukończoną, gdyż wniesione przeciw planowi rekursy ministeryalne w ciągu r. 1909 komisji ministeryalnej przedłożone, nie zostały jeszcze załatwione. Sprawa znajduje się więc w tem samym stadyum, jak w roku 1908.

Komisaća miejscowa zajmowała się w r. 1909 tylko wygotowaniem elaboratu w celu przedłożenia rekursów komisji ministeryalnej, dalej uzupełniła podział kilku nowo powstałych spółek i uwidoczniała odnośne zmiany w rejestrach stanu posiadania, wreszcie rozpoczęła komisaća regulację dróg w obrębie obszaru komasacyjnego.

II. Komasacya Lublinec nowy powiat Cieszanów.

Rozpoczęte z wiosną r. 1904 prace techniczne doprowadzone zostały w jesieni r. 1909 do tego stadyum, iż plan komasacyjny został wyłożonym do publicznego wglądu. Przeciw planowi wniesiono 94 rekursów do komisji krajowej. Ponieważ rekursy skierowane były przeciwko szacowaniu gruntów, zarządziła komisya w jesieni r. 1909 przeprowadzenie rebonitacyi zakwestyonowanego szacunku parcel i przedłożyła rekursy krajowej komisji agrarnej. Sprawozdanie komisarza miejscowego wyłuszcza powody, dla których operacya ta wcześniej nie mogła być przeprowadzoną. Powody te uznaje Wydział krajowy za uzasadnione.

III. Komasacya w Skniłówka powiat Lwów

jest faktycznie ukończoną. W roku 1909 wypracowane zostały elaboraty, potrzebne dla sprostowania ksiąg gruntowych i operatów katastralnych i odnośnym władzom przedłożone.

IV. Komasacya w Skniłowie powiat Lwów.

Przeciw planowi komasacyjnemu wyłożonemu w kwietniu 1909 wniesiono 31 rekursów do krajowej komisji agrarnej, która załatwiła je orzeczeniem z 15. września 1909.

Przeciwko zaś tym orzeczeniom wpłynęło 10 rekursów ministeryalnych. Komisya miejscowa po odpowiedniem zaadstruowaniu przedłożyła rekursy rzeczzonej instancji.

Granice poszczególnych ekwiwalentów oznaczono kamieniami granicznymi, przyczem prowadzono równocześnie roboty około wykonania wspólnych urządzeń t. j. dróg, rowów przydrożnych i założenia przepustów.

V. Komasacya Wyszatyce powiat Przemyśl.

W r. 1909 przeprowadzono czynności techniczne w celu zdjęcia sytuacji, dokonano bonitacyi gruntów i rozpoczęto dochodzenia zmierzające do sprawdzenia faktycznego stanu posiadania.

I tutaj natrafiła komisya miejscowa na zupełną niezgodność księgi gruntowej ze stanem faktycznym z jednej, a katastralnym z drugiej strony; wskutek czego prawidłowy tok czynności doznaje opóźnienia.

Nadto wpływa, zdaniem komisji miejscowej, nader ujemnie na postęp akcyi komasacyjnej nieprzeprowadzone dotychczas odgraniczenie obszaru zajętego pod regulacyę rzeki Sanu, tudzież nieuregulowany stosunek prawa własności znaczного obszaru gruntów zapisanych na rzecz gminy, do których rości sobie pretensye pewna grupa członków gminy.

Sprawozdanie komisji nie dodaje jednak, czy i jakie kroki poczyniono ku uchyleniu tych trudności.

VI. Komasacya w Podbereźcach powiat Lwów.

Czynności rozpoczęte w jesieni r. 1908 doprowadzono w r. 1909 do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, a jak Wydziałowi krajowemu wiadomo ze sprawozdania swojego delegata — zostały w sierpniu b. r. oddane już ekwiwalenta prowizorycznie w posiadanie.

Postęp prac, mimo dość znacznego obszaru (1.083 ha) należy uważać za zupełnie zadowolniający.

VII. Dzielenie ogólne Piaski powiat Lwów.

Po przeprowadzeniu w r. 1908 bonitacyi gruntów i po wygotowaniu rejestru stanu posiadania oraz rejestru praw udziałowych wyłożony został w marcu 1909 plan bonitacyjny. Ponieważ przeciwko oszacowaniu wniosły gminy Łanów, Ostrów i Piaski zarzuty — przeprowadziła jeszcze komisya rebonitacyę gruntów, poczem musiała dalsze czynności wstrzymać, gdyż na żądanie jednej z gmin zarządziło c. k. Starostwo we Lwowie zamknięcie eksploatacyi kamieniołomów, do podziału wciągniętych, zaś inne gminy interesowane wniosły przeciw zamknięciu rekurs do Namiestnictwa. Ponieważ wartość kamieniołomu zależną jest od tego, czy nadaje się do eksploatacyi, musiała komisya odroczyć dalsze prace do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia rekursu.

Zdaniem Wydziału krajowego komisya winna się postarać o przyspieszenie załatwienia rekursu.

VIII. Dzielenie szczegółowe i częściowa komasacya w Maszkowicach (powiat Nowy Sącz).

Operacyę tę z obszarem do podziału 240 ha -- z liczbą uczestników 41 oraz obszarem do komasacyi 94 ha i liczbą uczestników 39, rozpoczęło z wiosną roku 1909. Akcyę dzielenia doprowadzono do sporządzenia listy bezpośrednich uczestników, czynności zaś komasacyjne do wyłożenia planu bonitacyjnego.

IX. Dzielenie szczegółowe Świniarsko (powiat Nowy Sącz).

Po wykończeniu prac technicznych sporządziła komisya miejscowa w roku ubiegłym plan podziału, który wyłożonym został w kwietniu do publicznego wglądu. Z powodu wniesionych zarzutów przeciw oszacowaniu musiała komisya przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia drugiej instancyi, a gdy orzeczenie teje wydane we wrześniu 1909. stało się prawomocnem, przedłożono plan podziału krajowej komisji do zatwierdzenia. Zatwierdzenie nastąpić miało w roku bieżącym.

X. Dzielenie szczegółowe w Chelmcu polskim. (powiat Nowy Sącz).

Czynności na tym obszarze przeprowadzała komisya równocześnie z czynnościami w Świniarsku. Tutaj prace komisji utknęły jednak na sporządzeniu i wyłożeniu listy bezpośrednich uczestników, gdyż przeciw liście wniesiono zarzuty do komisji krajowej, a przeciw orzeczeniu tej ostatniej do komisji ministeryalnej.

Szczegółowy tok czynności miejscowej komisji agrarnej przedstawiają dołączone do rocznego sprawozdania tejsze komisji wykazy tabelaryczne w szczególności II. i IV. sporządzane według schematu ministerjalnego. Dołączone wykazy zrozumiałe są jednak w przeważającej części swych dat tylko dla technika obznajmionego z ustawami i rozporządzeniami agrarnymi.

Na zakończenie działu o rozwoju operacji agrarnych skonstatować jeszcze należy, iż w roku ubiegłym wpłynęły o przeprowadzenie operacji agrarnych wnioski z dalszych sześciu miejscowości, mianowicie Szczeraz ad Moszkowice powiat Nowy Sącz na podział; Gołkowice niemieckie powiat Nowy Sącz także na podział, Kasprowice stare powiat Rudki na komasację Chochorowice, Czerniec i Podegrodzie wszystkie trzy na podział w powiecie nowo-sądeckim. Z tych przeprowadziła komisja dochodzenia informacyjne tylko co do dwóch pierwszych miejscowości.

Według wykazu II. zgłoszono po koniec r. 1909 ogółem 38 prowokacji a to 14 na przeprowadzenie komasacji i 24 na podział wspólnych gruntów. Z tych uważa komisja według wykazu I. pięć za faktycznie przeprowadzone (Skińłówek, Chiszewice, Skińłów, Lubliniec i Świniarsko, a będące w pełnym toku pięć tj. Podberezie, Wyszatyce, Piaski i Moszkowice, (w tej ostatniej dwie operacji); wreszcie jako w stadium początkowym dwadzieścia czyli ogółem 30. wdrożonych pertraktacji. Do wdrożonych zaliczone są i te, co których bądź przeprowadzono dochodzenia informacyjne, bądź też ogłoszono wdrożenie postępowania, lub rozpoczęcie działalności komisarza miejscowego, chociaż żadnych jeszcze prac technicznych nie przedsięwzięto.

Tych więc 20 operacji nie można uważać za faktycznie rozpoczęte, a doliczając do nich 7, niezakończonych prowokacji, okazuje się, że ze zgłoszonych po koniec roku 1909—38. wniosków znajdowało się w toku faktycznego wykonania dziesięć operacji, z tych pięć wymaga jeszcze tylko formalnego zakończenia, a pięć może być w niedługim czasie faktycznie przeprowadzonych,

Przedstawione daty wykazują konieczną potrzebę pomnożenia liczby komisji miejscowych.

Wniosków w tym kierunku oczekuje Wydział krajowy ze strony krajowej komisji agrarnej, do której odniósł się w tym celu odezwą z 1. lipca 1910. l. 18.288.

Personal techniczny.

Odezwą z 20. lipca h. r. l. 82 A. O. przedstawiła c. k. krajowa komisja agrarna z poparciem wniosku komisji miejscowej na zmianę etatu personalu technicznego w tym kierunku. by umożliwić zasługującym na to funkcyonaryuszom, posunięcie do wyższej rangi. Według uchwały Wysockiego Sejmu z 3. lutego 1910 etat składa się z jednego inspektora agrarnego w VIII. randze, z trzech adjunktów komasacyjnych w X. randze, z ośmiu asystentów komasacyjnych w XI randze, wreszcie z czterech pomocników technicznych z płacą miesięczną po 140 kor. i sześciu dyetaryuszów z których dwóch z płacą dzienną po 4 kor., a czterech po 3 kor.

Komisja agrarna zaproponowała utworzenie dwóch posad w randze IX, z tytułem inżyniera II. klasy., dalej utworzenie zamiast dotychczasowych 3 posad adjunktów w X. randze pięciu takich posad, w miejsce zaś dotychczasowych 8 posad asystentów w XI. randze 6 posad. a dalej zamiast czte-

rech pomocników technicznych trzech a zamiast 6 dyeteryczny tylko 5-ciu, wszystkie nowo systemizować się mające posady z ważnością od 1. października 1911 roku,

Wydział krajowy zgodził się na powyższe propozycje a nadto w przewidywaniu, iż c. k. krajowa komisya agrarna przystąpi do utworzenia drugiej miejscowej komisji lub bodaj drugiego oddziału technicznego, przedstawia Wydział krajowy wniosek utworzenia drugiej posady inspektora agrarnego w VIII randze również od 1. października 1911.

Wydatek na personal techniczny prelininowany w budżecie na rok 1910. w kwocie 45.036 kor., zwiększył się w roku 1911 tylko o kwotę 2652 kor., gdyż większy wydatek przewidziano tylko na jeden kwartał. Na pokrycie płac tak zmienionego etatu wstawił Wydział krajowy do preliminarza roku przyszłego kwotę 47.688 kor. Przy niniejszem zaś przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi zmieniony etat do uchwalenia z tem wyjaśnieniem, iż zmienia w tytułaturze odpowiednio do właściwego ogólnego charakteru urzędnika technicznego wyraz „komasacyjny“ na „agrarny“ zaś dla urzędników w randze IX. dla odróżnienia ich od urzędników w randze X. zamiast adjunkt agrarny przyjmuje Wydział krajowy „tytuł geometra agrarny“.

Fundusz podręczny komisarza miejscowego.

Komisya agrarna prelininuje na rok 1911:

a) w dziale wydatków z funduszu krajowego bez prawa regresu do uczestników	1.450 K
b) w dziale zaliczek zwrotnych	15.238 „
c) tytułem nadzwyczajnej dotacji zwrotnej	12.500 „
Razem	29.188 „

W porównaniu z budżetem na rok 1910, w którym wydatek wynosił 28.740 K okazuje się wydatek większym o kwotę 448 kor., na co składają się zupełnie usprawiedliwione drobne wydatki, jak na wynajęcie lokalu w Starym Sączu na przechowywanie aktów, planów, instrumentów, na podwyższenie płacy woźnego i t. p.

Na koszta komisji agrarnych prelininuje Wydział krajowy ogólną sumę 100.468 K, z której przypada na:

a) personal techniczny łącznie z ryczałtem kancelaryjnym i dotacya na zapomogi	50.280 K
b) fundusz podręczny	29.188 „
c) koszta komisyjne personalu technicznego	21.100 „
Razem	100.468 K

czyli o 6134 K więcej aniżeli w roku 1910. Ten większy wydatek, uznał Wydział krajowy za usprawiedliwiony.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o operacyach agrarnych z 20. września 1910 l. 80.626 przyjmuje się do wiadomości.

2. Etat personelu technicznego w oddziale technicznym miejscowego, komisarza agrarnego skladać się ma począwszy od 1. października 1911.

a) z dwóch inspektorów agrarnych w VIII. randze z płacą roczną po 3600 kor. i dodatkiem aktywalnym po 1104 kor.;

b) z dwóch geometrów agrarnych w IX. randze z płacą po 2800 kor i dodatkiem aktywalnym po 960 kor.;

c) z pięciu adjunktów agrarnych w X. randze z płacą po 2200 kor. i dodatkiem aktywalnym po 960 kor.;

d) z sześciu asystentów agrarnych w XI. randze z płacą po 1600 K i dodatkiem aktywalnym po 576 kor.;

e) z trzech pomocników technicznych z płacą miesięczną po 140 koron, wreszcie

f) pięciu dyetaryuszów z których dwóch z płacą po 4 kor. a trzech z płacą po 3 K dziennie.

g) Na kosztu komisji agrarnych wstawia się do rubryki X. wydatków budżetu krajowego na rok 1911.

a) Na personal techniczny	50.280 K
b) Na fundusz podręczny	29.188 „
c) Na kosztu komisyjne	21.100 „
Razem	<u>100.468 K</u>

Z Rady Wydziału Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Marszałek krajowy :

Badeni w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

